Ägg

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

På den här sidan hittar du information om kontroll av produktion, hantering och försäljning av hönsägg och ägg från andra fjäderfän. Med hönsägg avses ägg från höns av arten Gallus gallus.

Om lagstiftningen

Relevant lagstiftning finns samlad i spalten till höger. Där kan du klicka dig vidare och både få information om lagstiftningen och komma direkt till de olika lagarna och förordningarna.

Den lagstiftning som särskilt reglerar hönsägg och till viss del även andra ägg, är:

- Förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfarande i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.
- Förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien
- Förordning (EG) nr 853/2004 om särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung
- Förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av förordningarna (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007
- Förordning (EU) 2023/2465 om komplettering av förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller handelsnormerna för ägg och om upphävande av förordning (EG) nr 589/2008
- Förordning (EU) 2023/2466 om tillämpningsföreskrifter för förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller handelsnormerna för ägg
- Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2024:4) om handelsnormer för hönsägg
- Förordning (EU) nr 1169/2011 om livsmedelsinformation
- Livsmedelverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:20) om livsmedelshygien

Regler under andra myndigheters områden är bland annat:

- Förordning (EU) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 om animaliska biprodukter
- Statens Jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2007:19) om salmonellaprovtagning
- Statens Jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2003:20) om registrering av anläggningar med värphöns; föreskrifterna omtryckta och senast ändrade av SJVFS 2015:36

Branschriktlinjer

För äggpackerier har äggbranschen tagit fram nationella branschriktlinjer för hur de anser att en äggpackeriverksamhet ska skötas för att uppfylla kraven i livsmedelslagstiftningen och i handelsnormerna för hönsägg. Riktlinjerna är bedömda av Livsmedelsverket och de visar exempel på hur kraven i lagstiftningen kan uppnås och det är frivilligt att följa dem. Information om branschriktlinjer och förteckning över dessa finns här:

Branschriktlinjer

Handelsnormer för hönsägg

Olika regler gäller beroende på om man förpackar, säljer eller skänker bort hönsägg eller andra ägg. Det beror på att hönsägg (*Gallus gallus*) omfattas av särskilda handelsnormer som syftar till att skydda konsumenterna och se till att kvaliteten på ägg är hög och att normerna är enhetliga inom EU. Handelsnormerna syftar även till att alla aktörer som saluför hönsägg konkurrerar på lika villkor.

Handelsnormerna för hönsägg finns i förordningarna (EU) nr 1308/2013, (EU) 2023/2465 och (EU) 2023/2466.

Handelsnormerna för hönsägg innebär bland annat att ägg ska klassificeras efter kvalitet (klass A och B), samt att ägg av klass A ska sorteras efter vikt. Reglerna innehåller särskilda krav för äggpackerier (förpackningscentraler). Handelsnormerna reglerar även märkning med producentkod, märkning av förpackningar och krav på journalföring för producenter, uppsamlare och förpackningscentraler.

Medlemsstaterna i EU får medge undantag från vissa krav i handelsnormerna för ägg som producenten säljer direkt till slutkonsument, se punkt I.2 i del VI i bilaga VII till förordning (EU) nr 1308/2013. Vid sådan försäljning direkt till konsument får ingen kvalitets- eller viktsklassificering göras. Sverige har hanterat detta genom regler som kompletterar handelsnormerna för ägg i 5 § LIVSFS 2024:4. En producent kan välja om den vill tillämpa undantaget i 5 § LIVSFS 2024:4 eller inte.

Produktion av ägg – primärproduktion

Produktion av hönsägg och andra fågelägg räknas som primärproduktion av livsmedel. Denna produktion omfattas av krav i livsmedelslagstiftningen om äggen produceras för något annat ändamål än för att bara användas i det egna hushållet.

Gränsen för när Livsmedelsverket anser att en producent är livsmedelsföretagare i primärproduktionen, och därmed ska anmäla sin anläggning till länsstyrelsen för registrering, är om verksamheten har 50 eller flera värphöns eller andra fjäderfän, som till exempel ankor, eller har 100 eller fler vaktlar.

Om en producent har en verksamhet med flera olika primärproduktionsinriktningar vid samma anläggning, till exempel äggproduktion, spannmålsodling och jordgubbsodling, måste en samlad bedömning av hela verksamheten göras för att avgöra om den uppfyller kriterierna för att betraktas som livsmedelsföretag. Det innebär att en äggproducent kan behöva anmäla sin livsmedelsanläggning för registrering hos länsstyrelsen även om verksamheten har färre än 50 värphöns.

Det finns allmänna hygienregler i livsmedelslagstiftningen som en livsmedelsföretagare som har äggproduktion ska följa. Reglerna finns i bilaga I till förordning (EG) nr 852/2004. De handlar bland annat om hygienisk produktion, rengöring, förebyggande åtgärder för att minimera riskerna för skadedjur, hantering av avfall och farliga ämnen samt dokumentation av användning av läkemedel och biocider.

Primärproduktion

Exempel på livsmedelsföretag i primärproduktionen

Ägg som levereras till andra livsmedelsföretag måste vara spårbara och foder som ges till fåglarna ska också vara spårbart. Ägg ska kunna återkallas om de inte uppfyller hygienreglerna, reglerna om märkning och information eller annat som gör att äggen inte är säkra. Läs mer om reglerna i vår vägledning om spårbarhet.

Livsmedelsföretag i primärproduktionen – registreras hos länsstyrelsen

Enligt Livsmedelsverket ska en primärproducent som har fler än 50 fjäderfän för äggproduktion, eller 100 vaktlar, anmäla sin anläggning till länsstyrelsen för registrering.

Läs mer om när Livsmedelsverket anser att livsmedelsföretag ska anmäla en livsmedelanläggning i primärproduktionsledet på följande sida i Kontrollwiki:

Exempel på livsmedelsföretag i primärproduktionen

Anmälan av en livsmedelsanläggning för registrering i primärproduktionen görs på Länsstyrelsens webbplats. Tjänsten kräver e-legitimation.

Registrering av foder- och/eller livsmedelsanläggning i primärproduktion - Länsstyrelsens webbplats

Försäljning av ägg som privatperson – inte fler än 50 fjäderfän eller 100 vaktlar

En privatperson som inte har fler än 50 fjäderfän med undantag för vaktlar där 100 vaktlar är gränsen, anses enligt Livsmedelsverket inte vara ett livsmedelsföretag och kan därmed sälja sina ägg utan att ha en primärproduktionsanläggning registrerad hos länsstyrelsen. Hönsägg får då endast säljas eller skänkas

direkt till konsumenter. Ägg från andra fjäderfän, till exempel vaktlar, får säljas både till konsumenter och till livsmedelsföretag. Se stycket ovan om Handelsnormer för hönsägg.

Den som säljer eller ger bort ägg, ansvarar alltid för att äggen är säkra och att informationen om äggen inte vilseleder konsumenten. Dessa krav gäller även om man inte räknas som livsmedelsföretagare. Se artiklarna 14 och 16 i förordning (EG) nr 178/2002, och läs mer i vår vägledning om begreppen livsmedelsföretag, livsmedelsföretagare och livsmedelsanläggning.

Krav enligt annan lagstiftning för den som håller fjäderfän

Det finns även regler som rör ägg och fjäderfän som regleras av Jordbruksverket, läs mer på den här sidan:
Krav enligt annan lagstiftning

Hantering av ägg på gården och fram till försäljning

Regler om hantering av ägg finns både i EU-förordningar om hygien och i handelsnormerna.

Hygienkrav

Allmänna hygienkrav vid äggproduktion finns i bilaga I till förordning (EG) nr 852/2004. Det finns även specifika hygienkrav för lagring och hantering av ägg. Bestämmelserna finns i avsnitt X, kapitel I i bilaga III till förordning (EG) nr 853/2004.

På produktionsplatsen och under tiden fram till försäljningen till konsumenten ska äggen förvaras rent, torrt och fritt från främmande lukter. De ska också effektivt skyddas mot stötar och direkt solljus. Äggen ska lagras och transporteras i en jämn temperatur. Kraven syftar till att skydda äggen och förhindra risken för kondens. Våta ägg och temperatursvängningar kan göra att bakterier och mögel lättare tillväxer på äggen och tränger in i äggen.

Ägg ska levereras till konsument inom högst 28 dagar från värpning. För hönsägg ska bäst före-datum fastställas till högst 28 dagar efter värpning.

Ytterligare bestämmelser vid hantering av hönsägg

Enligt handelsnormerna är det inte tillåtet att göra kvalitets- eller viktsortering av hönsägg i primärproduktionen. Detta får bara ske på godkända äggpackerier. Se del VI i bilaga VII till förordning (EU) nr 1308/2013 och artikel 3 i förordning (EU) 2023/2466. I primärproduktionen får kraftigt gödslade och trasiga ägg plockas bort som en del i att avgöra vad som ska gå vidare som livsmedel.

Smutsiga hönsägg får inte rengöras i en så kallad äggtvätt i primärproduktionen. Tvättning av hönsägg får endast ske på godkända äggpackerier som har äggtvätt som en aktivitet i sitt godkännande från kontrollmyndigheten. Se artikel 4 i förordning (EU) 2023/2465. Vid försäljning av ägg direkt till konsument kan viss enklare rengöring accepteras, till exempel att torrborsta dem, men man får inte använda vatten/blötläggning då det kan förstöra det skyddande yttre lagret på ägget.

Se även informationen om Märkning av hönsägg.

Förpackning och försäljning av ägg

Att förpacka ägg, antingen på produktionsanläggningen eller på en förpackningscentral/äggpackeri, är verksamhet som hör till ledet efter primärproduktionen.

Det finns olika regler beroende på om man förpackar och säljer hönsägg eller ägg från andra fjäderfän. Det beror på att hönsägg omfattas av särskilda handelsnormer. Se stycket ovan om Handelsnormer för hönsägg.

Se även vår vägledande text om Märkning av hönsägg.

Försäljning av små mängder ägg – som registrerad primärproducent

Det finns särskilda undantag från viss EU-lagstiftning för primärproducenter som vill sälja eller ge bort små

mängder ägg, läs mer här nedanför.

Försäljning av små mängder ägg - från högst 350 fjäderfän

Enligt EU-lagstiftningen är producenters direkta leveranser av små mängder ägg till slutkonsumenter och till lokala detaljhandelsanläggningar undantagna från bestämmelserna i hygienlagstiftningen. Det framgår av artikel 1.2 c i förordning (EG) nr 852/2004 och artikel 1.3 c i förordning (EG) nr 853/2004. Den producent som levererar små mängder ägg ska i stället följa nationella regler.

Vad små mängder ägg är och vilka andra regler som gäller vid leverans av små mängder ägg framgår av 53–57 §§ LIVSFS 2005:20.

I 5 § i LIVSFS 2024:4 finns regler för hur hönsägg får säljas direkt till konsument och när de ska märkas med producentkod. Reglerna gäller även vid leverans av små mängder ägg. Läs mer i vår vägledning om reglerna för Märkning av hönsägg.

Primärproducenter som har anmält sina anläggningar för registrering som livsmedelsföretag i primärproduktionen hos länsstyrelsen har möjlighet att leverera små mängder av egenproducerade ägg:

- direkt till konsumenter inom länet och angränsande län – gäller både hönsägg och andra ägg
- direkt till konsumenter i hela landet – gäller andra ägg än hönsägg, och
- till detaljhandelsanläggningar i länet och angränsande län – gäller andra ägg än hönsägg.

En förutsättning för detta är att det är äggproducenten som levererar äggen till mottagaren, utan några mellanhänder.

Med små mängder ägg menas den årliga produktionen ägg från maximalt 350 fjäderfän. Även om primärproducenten har fler fjäderfän, så får hen sälja ägg från 350 av dem direkt till konsument under små mängder-undantaget.

Ägg från 350 fjäderfän motsvarar cirka 310 ägg om dagen om det gäller värphöns. Detta eftersom inte alla höns lägger ett ägg om dagen. Det kan innebära mer än 100 000 ägg per år från 350 hönor.

Kom ihåg om små mängder
De svenska reglerna om direkta leveranser av små mängder ägg gäller primärproducenter som är livsmedelsföretagare. Se 45 § LIVSFS 2005:20. Det innebär att primärproduktionsanläggningen, det vill säga själva äggproduktionen, måste vara registrerad hos länsstyrelsen.

Till skillnad från hönsägg omfattas inte ägg från andra fjäderfän av handelsnormerna och därför kan primärproducenten sälja små mängder ägg från andra fjäderfän än värphöns, direkt till lokala detaljhandelsanläggningar utan att äggen behöver passera via ett godkänt äggpackeri. Med lokal detaljhandelsanläggning menas till exempel butik, kafé, restaurang eller liknande verksamhet som levererar direkt till konsument och som ligger i samma län som äggproducentens anläggning eller i ett angränsande län.

Det är enbart primärproducenter som har anmält sin livsmedelsanläggning hos länsstyrelsen för registrering som kan sälja äggen på detta sätt. Det är till exempel inte möjligt att sälja en grannes eller arbetsgivares ägg.

Dokumentation och konsumentinformation – vid försäljning av små mängder

Vid försäljning av små mängder ägg måste primärproducenten enligt 57 § LIVSFS 2005:20 dokumentera:

1. hur många fjäderfän som hålls för äggproduktion,
2. den totala mängden producerade ägg,
3. mängden ägg som har levererats direkt till konsumenter och datum för leveransen.

Konsumenten måste upplysas om äggens bäst före-dag. Se 56 § LIVSFS 2005:20. För hönsägg ska bäst före-datum sättas högst 28 dagar efter värpning, se avsnitt X, kapitel I, punkt 4 i bilaga III till förordning (EG) nr 853/2004.

Mer information om små mängder primärprodukter:

Försäljning av små mängder

Direkta leveranser av små mängder primärprodukter och visst slags kött

Försäljning av hönsägg direkt till slutkonsument

En producent som väljer att sälja hönsägg direkt till konsument, använder sig av undantaget från handelsnormerna i 5 § LIVSFS 2024:4.

Äggen får inte sorteras efter vikt eller storlek. Det följer av punkt I.2, del VI i bilaga VII till förordning (EU) nr 1308/2013. Vid försäljning av ägg direkt till konsument kan viss enklare rengöring accepteras, till exempel att torrborsta dem, men inte användning av vatten/blötläggning då det kan förstöra det skyddande yttre lagret på ägget.

Äggen ska säljas direkt till konsumenter vid produktionsenheten, eller direkt till konsumenter i det län där produktionsenheten är belägen, eller i ett angränsande län. Om producenten har en gårdsbutik som ligger på produktionsplatsen i närheten av hönshuset kan de osorterade äggen få säljas där.

Se även information om märkning av hönsägg:
Märkning av hönsägg

Sälja mer än små mängder ägg direkt till konsument

En producent som årligen vill sälja eller ge bort fler ägg än från 350 fjäderfän direkt till konsumenter på sin gård eller direkt till konsumenter i samma län/angränsande län behöver kontakta kommunen för att anmäla äggförsäljningen. Att sälja mer än små mängder ägg direkt till konsument är att betrakta som detaljhandelsverksamhet. Primärproduktionen och eventuell försäljning av små mängder ägg kontrolleras av länsstyrelsen.

Den del av verksamheten som går utöver det som räknas som primärproduktion kontrolleras av kommunen, till exempel att sälja mer än små mängder ägg direkt till konsument eller transportera andras ägg.

Sälja ägg till äggpackeri

En registrerad primärproducent kan oavsett antalet värphöns leverera sina ägg vidare i livsmedelskedjan och sälja dem till ett godkänt äggpackeri eller en godkänd äggproduktanläggning.

Sälja ägg till restauranger, uppsamlare eller detaljhandel

Hönsägg
En äggproducent som vill kunna sälja sina hönsägg utan mellanhänder till restauranger, uppsamlare (grossister) eller detaljhandel, behöver kontakta Livsmedelsverket för att ansöka om att bli ett godkänt äggpackeri.

Ägg från andra fjäderfän
Detsamma gäller en producent som vill sälja ägg från andra fjäderfän (till exempel vaktlar eller ankor) som går utöver det som får säljas som "små mängder". Det kan till exempel vara ägg till detaljhandel utanför grannlänet eller till uppsamlare, alternativt ägg från mer än 350 fjäderfän till en lokal detaljhandel.

Samtliga ägg
Alternativt kan äggproducenten, i egenskap av primärproducent, låta äggen hanteras och paketeras på ett godkänt äggpackeri för att därefter återta de sorterade och märkta äggen och, i egenskap av företagare i senare led, sedan sälja de förpackade äggen till detaljhandel. Vid en sådan hantering behöver försäljningen av de färdigförpackade äggen eventuellt anmälas hos kommunen för registrering, beroende på omfattning.

Information om godkännande av livsmedelsanläggningar samt Livsmedelsverkets kontroll av regler för äggpackerier finns via länkarna nedan.

Godkännande av livsmedelsanläggningar

Livsmedelsverkets instruktion - Kontroll av äggpackerier

Användning av egenproducerade hönsägg i eget livsmedelsföretag

Livsmedelsverket anser att en ägare av värphöns, oavsett antal fjäderfän, som också har en hos kommunen registrerad detaljhandelsanläggning, till exempel ett kafé, får leverera ägg från den egna produktionen till den egna detaljhandelsanläggningen utan att äggen omfattas av handelsnormerna i förordning (EU) nr 1308/2013 och tillhörande kompletterings- och tillämpningsförordningar. Livsmedelsverket anser att leveransen till den egna verksamheten inte utgör någon saluföring, dock under förutsättning att äggen inte i senare led ska erbjudas till försäljning som ägg.

Exempel

En livsmedelsföretagare som bedriver restaurang, kafé eller bed-and-breakfast och även har äggproduktion, får i sin egen verksamhet använda äggen i matlagning och bakning för att servera gästerna.

En livsmedelsföretagare som bedriver livsmedelsverksamheten på ett äldreboende eller förskola och dessutom har egna höns, får använda äggen i den egna verksamhetens matlagning och bakning.

Spårbarhet och livsmedelssäkerhet

De egenproducerade hönsäggen omfattas av kraven på spårbarhet. Dokumentation måste finnas som visar hur många ägg som tagits in från den egna äggproduktionen och använts i den egna detaljhandelsverksamheten. Läs mer om reglerna i vår vägledning om spårbarhet.

Livsmedelsföretagaren ansvarar för att produkterna som tillverkas av de egenproducerade äggen är säkra. Mikrobiologiska faror, som till exempel salmonella, behöver tas hänsyn till. Livsmedelsföretagaren, som också är äggproducenten i dessa fall, kan salmonellatesta sin besättning även om färre än 200 värphöns hålls, alternativt se till att produkterna upphettas.

Läs mer om kravet på salmonellaprovtagning här:

Krav enligt annan lagstiftning för den som håller fjäderfän

Senast uppdaterad 31 mars 2026 Ansvarig grupp ROR_LH